

Forfatter: Chievitz, Poul

Titel: Udrag fra Fra Gaden

Citation: Chievitz, Poul: "Fra Gaden", i Chievitz, Poul: *Fra Gaden*, udg. af Esther Kielberg ; Uffe Andreasen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 14.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-chievitz01-shoot-idm139771790525792/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Fra Gaden

Cancellistens Manuscript

I

Era graduado en canones por Osuna; pero aunque lo fuera por Salamanca, segun opinion de muchos, no dejara de ser loco.

M. de Cervantes Saavedra.

Jeg er født i Nærheden af Ribe, hvor min Fader eiede en større Landeiendom. Min Moder døde i min tidlige Barndom, og da min Fader kort efter solgte sin Gaard, for at købe den, han endnu eier paa Fyens Østkyst, kom jeg i Huset hos min Tante, som boede i Ribe. Der forblev jeg da til jeg skulde over, for at tage mine Examina i Kjøbenhavn. – Jeg var som Barn meget svagelig, og deeltog sjældent i mine Kammeraters Lege; jeg sad hellere hjemme og læste. Dette syntes min Fader ikke synderlig godt om; thi han, som er en jevn Landmand, forstaaer ikke at vurdere Videnskaberne. Dog, da han saa sjældent kom til Byen, havde jeg i den Henseende min Frihed. Denne Hang til Læsning bevirkede, at min Aand hurtigt udvikledes, saa jeg i æsthetisk Dannelse stod langt over mine Jevnaldrende, hvoraf Følgen igjen blev, at jeg i de sidste Aar omgikkes dem endnu mindre end som Barn. Det samme eensomme Liv gjorde sig ogsaa gjældende, da jeg kom til Kjøbenhavn, hvor den større Lethed i at faae Lecture endnu mere opflammede min Læselyst. Jeg undgik derved de Fristelser, som Hovedstaden i altfor rigelig Mængde opstiller for Provindsbeboerne, og de Udsvævelser, hvori Kammeratskaber i de yngre Studenteraar saa let nedløer selv den mere Dannede. Min Fritid tilbragte jeg paa mit Studerekammer eller paa eenlige Spadseretoure, men bestandig i Selskab med de første Autoriteter i den skønne Literatur. Schiller og Bulwer bleve mine Yndlings-Forfattere; jeg beundrede ligemeget den Førstes store Skaberkraft, som den Sidstes dybe Kjendskab til det menneskelige Hjerte. Den moderne nordiske Romanlitteratur havde ogsaa sin Tilløkkelse for mig; jeg fattede det dybt Følte i dens gemytlige Skildring af de huuslige Forhold; men

under Indtrykket af denne Læsning opstod det Ønske hos mig at opleve noget Lignende, og jeg besluttede at benytte de Anbefalingsbreve, som jeg havde til forskellige Familier, for paa denne Maade muligt at opnaae dette. Det lykkedes mig ogsaa. Jeg blev vel modtaget i flere Familier, men især eet Sted, hos Fru St.-Clair, forekom det mig at Omgivelserne bedst harmonerede med de Ideer, som de omtalte Romaner havde vækket i min Sjæl. Da jeg første Gang sad i den hyggelige Dagligstue i en fortrolig Samtale med Fruen, medens hendes attenaarige Datter Emilie var beskæftiget ved det ziirlige Thebord, da ahnede det mig, at nu begyndte mit Hjertes Drama at udvikle sig, og jeg besluttede at nedskrive disse Erindringer, idet jeg erindrede Fru Flygares Ord: »Ett förlande Hjertas Vågner, Lif og Kamp er en Roman.«

Fru Saint-Clair er en meget vakker Kone, der i sit Hjem søger sin Tilfredshed ved at udbrede denne til sine Omgivelser. Men hendes huuslige Sysler have muligt havt ufordeclagtig Indflydelse paa hendes Aand, der unægtelig mangler den Friskhed og Dannelse, som i saa høi en Grad udmærker hendes Svigerinde, Fru Lind, der er en jevnlig Gæst i dette Huus. Justitsraadinde Lind er en Dame paa nogle og fyrgetyve Aar. Hendes Ansigt, som er smukt endnu, er et tydeligt Speil af hendes Sjæl. Anstændighedsfølelsen, denne første qvindelige Egen-skab, staaer umiskjendeligt skreven i hvert af hendes Træk, hvilke tillige alle bære Præget af den virkelige Aandsdannelse. Denne Dannelse har hun igjen overleveret sin Niece, som bogstavelig er opvoxet under sin Moders og Tantes Øine. Fru Saint-Clair har sagt mig, at hun ifølge sine Opdragelsesprinciper aldrig har tilladt Emilie at komme noget Sted, hvor ikke hun eller hendes Svigerinde har kunnet følge hende. Emilie er meget smuk; jeg vilde have kaldet hende en skjøn Sjæls udtrykte Billede, hvis jeg ikke hos hende netop savnede den omtalte dydige og anstændige Grundtone, som udmærker Tanten. Dermed være ikke sagt, at hun mangler denne Følelse i sin Sjæl, men den er blot endnu ikke vaagnet til sin fulde Bevidsthed; og denne Omstændighed forklarer tillige den mindre Grad af Opmærksomhed, hvormed hun flere Gange har fulgt Conversationen, naar den har dreiet sig om moralske Gjenstande, ved hvilke jeg har fundet Leiligheden passende til at deducere mine Ideer om Sædelæren. Derved blev mit Standpunct i Huset noget forrykket, idet jeg ikke, hvad jeg i Begyndelsen havde tænkt mig, kunde hengive mig til en fuldkom-